

پایه:	۲	موضوع:	نحو ۳
تاریخ:	۹۳/۳/۲۴	ساعت:	۱۸

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آفر نمره داره نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. نظر مصنف درباره ساختار «نعم» و «بئس» چیست؟ د ۳۳/۲

أ. اسم هستند ب. اسمی هستند که منقول از فعل می‌باشند ج. فعل متصرف‌اند د. فعل غیر متصرف‌اند

۲. کدام گزینه غلط است؟ د ۴۴

أ. هند الفضلی ب. الهندان أفضل القوم ج. الهندان فضلیاً القوم د. هند الأفضل

۳. او در آیات شریفه «... إِنَّا أَوْأَيُّكُمْ لَعَلَىٰ هُدًىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ» و «... لِنُنْذِرَكُمْ وَأُبَعْضَ يَوْمٍ...» به ترتیب در و به کار رفته است. أ ۷۴ - ۷۳/۲

أ. ابهام - تشکیک ب. تشکیک - تشکیک ج. تشکیک - تردید د. تقسیم - اضراب

۴. اگر شرط و قسم با هم جمع شوند ج ۱۶۰/۲

أ. فقط جواب شرط آورده می‌شود ب. فقط جواب قسم آورده می‌شود

ج. جواب هر کدام مقدم است آورده می‌شود د. جواب هر دو آورده می‌شود

تشریحی

* صفة استحسَن جر فاعل معنی بها بعد تقدیر تحویل اسنادها عنه إلى ضمیر موصوفها. ۲۰/۲

۱. عبارت، تعریف کدام یک از مشتقات است؟ ب. قید «بعد تقدیر تحویل...» برای خارج کردن چیست؟ توضیح دهید.

أ. صفت مشبیه ب. خارج می‌کند همانند «زید کاتب أبوه» را. زیرا اگر چه اضافه کاتب به أب اینجا صحیح نیست و توهمی پیش نمی‌آید؛

پس اصلاً تعریف شامل آن نمی‌شود، اما اگر ضمیر کاتب را به زید برگردانیم باز اضافه شدن آن حسن نخواهد بود.

* قد يضاف «ذا» (اسم المفعول) إلى اسم مرتفع معنی بعد تحویل الإسناد عنه إلى ضمیر راجع للموصوف و نصب الاسم على التشبيه على المفعول به.

۱۰/۲

۲. أ. قید «معنی» اشاره به چه مطلبی دارد؟ ب. شرایط اضافه شدن اسم مفعول به مرفوعش را بیان کنید.

أ. قید «معناً» اشاره به این دارد که لفظی که اسم مفعول به آن اضافه می‌شود در معنی مرفوع است زیرا در اصل نایب فاعل می‌باشد.

ب. باید اسناد اسم مفعول به اسم مرفوع بعدش، به ضمیر مستتری که به موصوف برمی‌گردد نقل داده شود. ثانیاً: لفظ ما بعد اسم مفعول از

باب تشبیه به مفعول، نصب داده شود.

۳. با توجه به قواعد ترخیم منادی، موارد زیر را - به تمام وجوهی که ممکن است - ترخیم نمایید. ۱۰۷ - ۱۰۶/۲

أ. معدی کرب: یا معدی جعفر: یا جعفر - یا جعفر

ج. ثمود: یا ثمو - یا ثمی مسکین: یا مسک - یا مسک

* و وصف اصلی و وزن أفعلا / ممنوع تأنيث بتا كأشها

و ألغين عارض الوصفية / كاربع و عارض الإسمية

۴. أ. «عارض الوصفية» و «عارض الإسمية» را به همراه مثال توضیح دهید. ب. منظور از الغای این دو چیست؟ ۱۲۷/۲

أ. عارض الوصفية: یعنی در اصل وصف نبوده بلکه وصفیت بر آن عارض شده مثل اربع. عارض الإسمية: یعنی در اصل وصف بوده ولی بعد، اسمیت بر آن عارض شده مثل أدهم. ب. الغای عارض الوصفية: عدم اعتناء به وصفیت موجود و عدم تأثیر آن در منع صرف است. الغای عارض الاسمية: عدم اعتناء به اسمیت موجود و تأثیر وصفیت سابق در منع صرف است.

* و شرط جزم بعد هن أن تضع / إن قبل «لا» دون تخالف يقع. ۱۵۰/۲

۵. باتوجه به شعر، چرا در مثال «لاتدن من الأسد تسلّم» فعل تسلّم مجزوم می شود ولی در مثال «لا تدن من الأسدیاكلک» جزم صحیح نیست؟

زیرا جزم فعل مضارع بعد از نهی، بدون فاء جواب، در صورتی صحیح است که اگر این شرطیه قبل از ادات نهی قرار گیرد معنا فاسد نشود چنان که اگر در مثال اول بگوییم «ان لا تدن من الأسد تسلّم» صحیح است بخلاف مثال دوم.

* و نعتوا بجملة منكرًا / فأعطيت ما أعطيته خيراً.

۶. عبارت را در قالب مثال توضیح دهید. ۲/۱۹۵ و ۲/۵۵

گاهی جمله، نعت واقع می شود که در این صورت منوع آن باید حتماً اسم نکره باشد. و در جمله صفتیه، شرائط جمله خبریه باید مراعات شود یعنی وجود رابط در جمله صفت ضروری است. (سیوطی: و نیز اگر جمله ظرف و یا جار و مجرور باشد باید متعلق به محذوف باشد) مثل: و اتقوا يوماً ترجعون فيه إلى الله.

۷. تمییز عدد در هر کدام از موارد ذیل از جهت تذکیر و تأنیث و اعراب چه حکمی دارد؟ ۱۸۲/۲

أ. العشرون: مطابق - منصوب ب. أحد عشر: مطابق - منصوب ج. ثلاثة عشر: مخالف - منصوب د. مائة: تفاوتی ندارد - مجرور

۸. مراد از «حکایت» را با ذکر مثال و بیان اعراب کلمه مورد حکایت بنویسید. ۱۸۹/۲

الحكاية نقل المتكلم احكام كلمة في كلام غيره إلى الكلمة التي يستعملها هو. (هر جمله ای که مضمون فوق را برساند صحیح است).
مثلاً: إذا قال لك شخص: رأيت رجلاً و سألت عن ذلك الرجل قلت: ائى رجل بنصب أى و أفرادها و تذكيرها.

۹. قواعد زیر را - در باب تصغیر - همراه با مثال توضیح دهید. ۲۳۱/۲-۲۳۲

أ. و قدر انفصال ما دلّ على تنبيه:

أ. یعنی علامت تنبیه را در تصغیر منفصل فرض کن و آن را حذف نکن. جداران: جُدیران.

ب. و اردد لأصل ثانياً لينا قلب:

ب. و اردد لأصل حرفاً ثانياً إذا كان لينا قلب عن لين فقيمة بالياء صير إذا صغرتها قديمة بالواو رداً إلى الأصل.